

Dış Ticarete Ödeme Yöntemleri

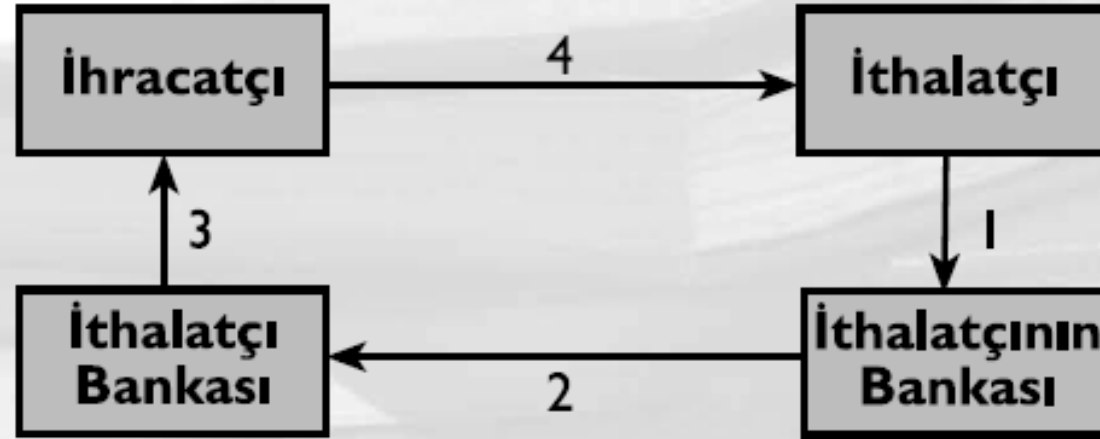
- Peşin Ödeme
- Mal Mukabili Ödeme
- Vesaik Mukabili Ödeme
- Kabul Kredili Ödeme
- Karşı-Ticaret
- Müşterek Hesap ve Konsinye Satışlar
- Mahsuben Ödeme
- Akreditifli Ödeme

Peşin Ödeme

İhracatçı tarafından ihraç edilen malların bedellerinin, ithalatçı tarafından **malın teslim alınmasından önce**, gerek bankalar yolu ile ve gerekse alıcının kendisi veya vekili ya da onun adına hareket eden üçüncü bir kişi tarafından satıcıya peşin olarak ödenmesidir. Kısaca peşin ödeme, ithalatçının mal bedelini ödedikten sonra, ihracatçının malları sevk etmesi şeklindedir. Bu ödeme şeklinde tüm risk malın alıcısı tarafından üstlenilmektedir. Bu risk ihracatçının bankasından temin edilecek teminatlar ile garanti altına alınabilir. Bu ödeme şekli kambiyo mevzuatına göre kredi niteliği taşıdığı için bir yıl içinde kapatılması gereklidir.

Peşin Ödeme

PEŞİN ÖDEME (Cash Payment, Advance Payment)

- 1.İthalatçının mal bedelini bankasına ya da satıcıya ödemesi
- 2.İthalatçının bankası mal bedelini ihracatçının bankasına havale etmesi
- 3.İhracatçının bankası mal bedelini ihracatçıya ödemesi
- 4.İhracatçının malları orijinal ihracat belgeleri ile ithalatçıya göndermesi

İthalatçının bu tür ödeme şeklinde ihracatçıya güvenmesi ya da ihracatçı bankasından garanti mektubu alması söz konusudur.Peşin ödeme karşılığında 18 ay (gemi ihracatında 24 ay) içinde ihracat yapılmalıdır.

Mal Mukabili Ödeme

İhraç edilen malın bedelinin, malın ithalatçı tarafından teslim **alınmasından sonra** ödenmesi şeklinde yapılan bir ödeme biçimidir.

Mal mukabili ödeme türünde belgeler ihracat konusu mallar ile birlikte ithalatçıya gönderilmekte ve bu belgeleri alan ithalatçı bu belgeleri yetkili birimlere ibraz etmek suretiyle malları teslim alabilmektedir.

MAL MUKABİLİ ÖDEME (Open Account, Sales With Credit)

- 1.İhraç konusu mal ve belgeler alıcıya ulaştırılır.
- 2.Ödeme yapılır.
- 3.İhracat konusu malın bedeli transfer edilir.
- 4.İhracatçıya mal bedelinin ödenmesi

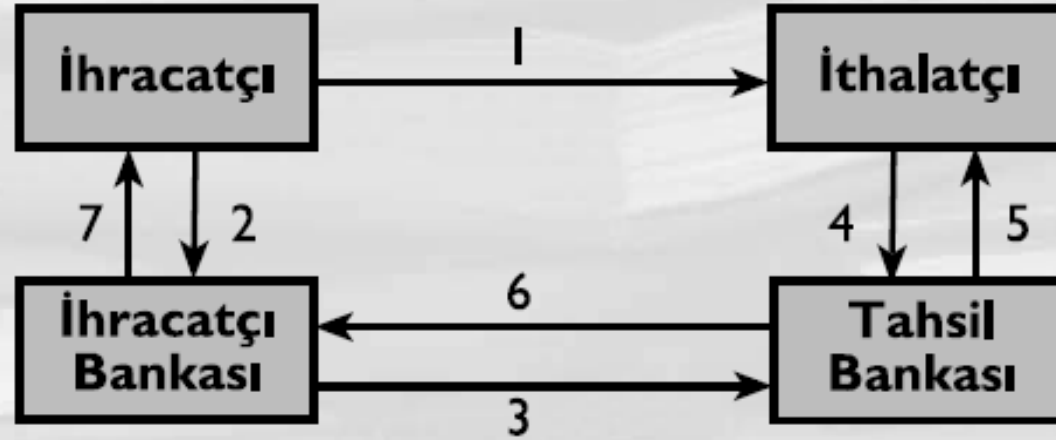
Vesaik Mukabili Ödeme

İhraç konusu malın ihraç ülkesinden nakliye vasıtasına yüklenerek sevk edilmesinden sonra **sevk edildiğini gösteren belgeleri** ihracat bedelinin ödenerek bankadan teslim alınması yoluyla yapılan ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile banka, ihraç bedelini tahsil ettikten sonra **vesaikleri ithalatçıya teslim eder** ve bu belgelere dayalı olarak ithalatçı malları gümrükten çeker. Uluslararası ticarete yaygın olarak kullanılan bir ödeme aracıdır.

Kabul Kredili Ödeme

Alıcının mal bedelini belli bir vadede ödemesini taahhüt eden ve bu ödemeye ilişkin bir poliçenin araç olduğu ödeme biçimidir. Bir başka ifade ile kabul kredisi ile satılan malın bedelinin poliçeye bağlandığı vadede satıcıya ödendiği bir ödeme biçimidir. Bu kredi vesaik ile birlikte ibraz edilen poliçenin ithalatçı veya buna ilaveten ithalatçının bankası tarafından kabul edilmek suretiyle kullanılır. Kabul kredili ödemede alıcı ve satıcıya bankalar aracılık ederler ve bu işlemde komisyon alırlar.

KABUL KREDİLİ ÖDEME (Documents Against Acceptance-D/A)

- 1) İhraç konusu malları yükleme
- 2) Orijinal ihracat belgelerinin ve poliçenin bankaya sunulması
- 3) İhracatçının bankası belgelerini garanti mektubu eşliğinde muhatap bankasına göndermesi
- 4) Muhatap bankasının borçluya imza atarak belgeleri (vesaikleri) almaya davet etmesi
- 5) İthalatçının poliçeyi imzalayıp belgeleri (vesaikleri) alması
- 6) Poliçenin ihracatçı bankasına gönderilmesi
- 7) Poliçenin ihracatçıya verilmesi

Kabul Kredili Ödeme

Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme: Mal mukabili işlemlerde ithalatçı önce malı çeker sonra mevzuatta belirlenen sürede mal bedelini öder. Bu işlemde ise ödeme yapması gereken süren içerisinde poliçe kabul edilecek poliçe vadesinde ise ödeme yapılacaktır. Böylece süre açısından ithalatçıya ikinci bir finansman kolaylığı yaratılmaktadır.

Kabul Kredili Akreditifli Ödeme: İhracatçının küşat mektubuna uygun vesaiki bankaya ibraz ettiğinde mal bedelini tahsil etmeyip banka tarafından kabul edilmiş! poliçenin vadesinde ödeneceğini taahhüt altına alan bir ödeme biçimidir. Poliçe vesaik ekine ilave edilerek, teyitli akreditifte teyit bankası adına, teyit siz akreditifte ise genellikle amir banka adına düzenlenir.

Kabul Kredili Ödeme

Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme: Bu ödeme şeklinde malların alıcıya gönderilmesinden sonra bankanın mal bedelini tahsil etmesi yerine poliçeyi alıcıya kabul ettirdikten veya bu kabule kendisinin de avalını verdikten sonra vesaiki alıcıya teslim edip daha sonra poliçe vadesinde mal bedelinin ihracatçıya ödendiği ödeme şeklidir.

Karşı-Ticaret

Karşı ticaret, bir çeşit takas işlemidir. Alıcının ithalat bedelini ödemek için yeterli dövizinin olmadığı, fakat satmak istediği malı olan kurum veya kuruluşların başvurduğu bir yöntemdir. Bu ticaret şekli daha çok finansman zorluklarının yaşandığı ülkelere yönelik ihracatlar da gündeme gelmektedir. Karşı ticaretin; takas, kliring, karşı alım, dengeleme şeklinde sıralanabilecek farklı türleri bulunmaktadır.

Karşı-Ticaret

Takas

Finansal ödeme veya fon transferlerinin yer almadığı tek bir sözleşme ile gerçekleştirilen, eşit değerde olduğu kabul edilen iki mal grubunun doğrudan ve eş zamanlı olarak değiştirildiği işlemlerdir. Takas sözleşmeleri aynı müşteri ile uzun vadeli ve düzenli işlemleri değil, genellikle bir defaya mahsus işlemleri kapsamaktadır.

Özel Takas

Özel takas, mal ve/veya hizmet ihraç ve ithalinde karşılıklı olarak tarafların aynı gerçek veya tüzel işler olması halinde, ihraca ve ithale konu olan malların bedellerinin herhangi bir para hareketi söz konusu olmaksızın kısmen veya tamamen birbirleriyle takas edilebilmesi olarak tanımlanmıştır.

Karşı-Ticaret

Baęlı Muamele

İhracata konu malların ve hizmetlerin bedellerinin dış ticarete taraf olan ülkeler ve firmalar arasında yapılan anlaşmaya istinaden para yerine geçen diğer mal ve hizmet ithalatıyla karşılanması ve aradaki artı ya da eksi farkların döviz transferleri ile kapatılmasıdır. Gümrük Birlięi'ne üye ülkeler dışında üçüncü ülkelere yapılacak dış ticaret faaliyetlerinde gerektiğinde kullanılmak üzere ithal edilen mal ve hizmet ihracı karşılandığı, ithal veya ihraç fazlalığının döviz olarak tediye veya tahsil edildiği bir ödeme şeklidir.

Karşı-Ticaret

Kliring

Kliring anlaşması imzalayan ülkelerde ithalatçılar, ithal ettikleri malların bedelini kendi ülkelerinde kliring hesaplarında tutmakla görevlendirilen Merkez Bankası veya Kliring Ofisi gibi bir kuruma ulusal paraları cinsinden öderler. Hesaplar dönem sonunda karşı ülke ithalatçılarının da kendi ilgili kurumuna yatırmış oldukları paralardan oluşan hesaplarla denkleştirilir. Eğer arada bir açık söz konusu ise, bu açık önceden anlaşılan herhangi bir konvertibl döviz ile kapatılır. Takasın biraz daha geliştirilmiş bir türüdür.

Karşı-Ticaret

Karşı-alım

Satıcının ihracat sözleşmesindeki değerin belirli bir yüzdesindeki malı karşı taraftan ya bizzat satın alması ya da satışın bir üçüncü tarafça gerçekleştirilmesini sağlamaya dayanan bir işlemdir. Karşı ticaret takasın en yaygın kullanılan şeklidir. İhracatçının böyle bir taahhüde girmeden önce, üçüncü tarafla anlaşması gerekir. Karşı-ticaret olayı oldukça karmaşıktır. Az gelişmiş ülkeler çeşitli mülahazalarla bu yola başvururken tekniğini yeterince bilmedikleri için aleyhte sonuçlarla karşılaşabilmektedirler. O nedenle, anlaşma yapmadan önce, dünya piyasaları hakkında çok iyi bir bilgi ile birlikte, anlaşılacak şartların çok dikkatli biçimde değerlendirilmesi gerekir.

Karşı-Ticaret

Dengeleme

İhraç edilen mal bedelinin tümünü veya bir kısmını mal karşılığı alması anlamındadır. Dolayısıyla tam dengeleme ve kısmi dengeleme şeklinde iki kısma ayrılmaktadır. Geri-alım ise dengelemenin bir başka şeklidir. Burada ihraç edilen malların (ki, bunlar sermaye malları veya anahtar teslimi projeler niteliğindedir) bedeli, bu mallar vasıtasıyla gerçekleştirilecek üretimin satın alınmasıyla ödenmektedir. Üçlü-ticarette ise, bir ülke tarafından ödenecek hesabın başka bir ya da daha fazla ülkeye transfer edildiği işlemidir.

Müşterek Hesap ve Konsinye Satışlar

Satışı sonradan yapılmak üzere ithalatçılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube temsilciliklerine mal gönderilmesi şeklinde yapılan ihracat biçimidir. Satılmak üzere gönderilen malları teslim alan kişi veya kuruluşlar malı rayiç değerinden satar, komisyon vb. giderleri satış gelirinden düşer ve kalan tutarı yetkili banka aracılığıyla döviz cinsinden ihracatçıya transfer eder. Bu ödeme biçimi genellikle yeni üretimi yapılan, pazara yeni sürülen ve ya tanıtım ihtiyacı duyulan ürünlerde benimsenir.

Mahsuben Ödeme

İhracat bedellerinin tamamını veya bir kısmını mal ve/veya hizmet ithali suretiyle ödenmesi ve aralarındaki artı ya da eksi farkın nakit olarak kapatılması şeklinde yapılan ödeme şeklidir. Mahsuben alışı yapılacak (ödemede kullanılacak) dövizle mahsuben ödenecek giderlerle ilgili döviz cinsinin farklı olması halinde mahsuben ödenecek azami tutar T.C. Merkez Bankası çapraz kuru esas alınmak suretiyle tespit edilmektedir. Bu durumda DAB alışı yapılan, DSB transfer edilen döviz cinsinden düzenlenir.

AKREDİTİFLİ ÖDEME (LETTER OF CREDIT - L/C)

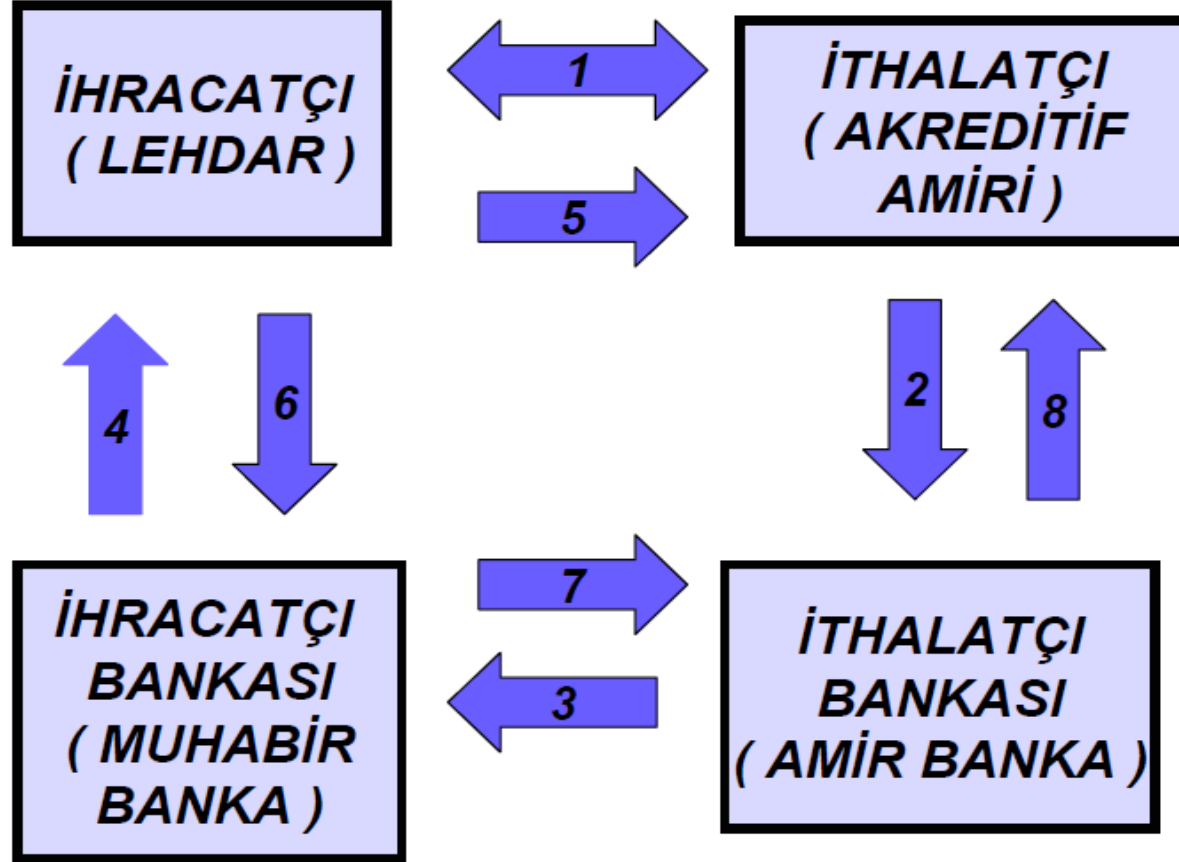
Akreditif ithalatçının talebine dayanarak bir banka tarafından ihracatçıya verilen, belirli şartların yerine getirilmesi koşuluyla sattığı mal ve hizmetlerin bedelini ödeyeceğini garanti eden bir taahhüttür.

Bu şartlar genelde malların sevk edildiğini gösteren vesaikin ibrazıdır.

Akreditif ithalatçının bankası tarafından açılır.

Akreditif koşulları küşat mektubu adı verilen bir belge ile ihracatçının bankasına bildirilir. İhracatçı sevkiyatı yapıp, akreditifte belirtilen koşulları yerine getirerek, vesaiki bankaya ibraz ettiğinde mal bedelini tahsil eder.

AKREDİTİF İŞLEYİŞİ

1. **Taraflar Arası Alım Satım Sözleşmesi Yapılır.**
2. **İthalatçı Tarafından, Bankasına, İhracatçı Adına L/C Açması İçin Talimat Verilir.**
3. **Amir Banka Tarafından, Muhabir Bankaya L/C İletilir.**
4. **Muhabir Banka, İhracatçıyı Bilgilendirir.**
5. **İhracatçı, İthalatçıya Malları Gönderir.**
6. **İhracatçı Vesaiki Bankasına İletir, mal bedelini tahsil eder.**
7. **Muhabir banka belgeleri, amir bankaya iletir ve ödemeyi tahsil eder**
8. **Amir banka akreditif bedeli ödendiğinde belgeleri ithalatçıya teslim eder.**

AKREDİTİFLİ ÖDEME (LETTER OF CREDIT - L/C)

Akreditif, ithalatçının talebi üzerine ithalatçının bankası tarafından, akreditif şartlarında belirtilen malların yüklendiğini veya hizmetin yerine getirildiğini gösteren vesaikin, belirlenen süre içinde ihracatçı tarafından ibrazı karşılığında, bedelin ödeneceğini taahhüt eden şartlı bir banka garantisidir.

Uluslararası ticarete ihracatçı ve ithalatçı birbirlerini çok iyi tanımadığından karşılıklı bir güvensizlik ve risk söz konusudur. İhracatçı, sattığı malın bedelini tahsil etmek isterken, alıcı da sözleşmede tanımlanan malları zamanında almak amacındadır. Bu noktada akreditifler her iki tarafa da en yüksek düzeyde güvence sağlayan ödeme türü olma özelliğini taşır. Çünkü alıcı açısından sözleşme şartlarına uyulması halinde ödeme yükümlülüğü bulunmakta, aksi takdirde ödeme yapılmamaktadır. Satıcı açısından ise akreditif şartlarının gerçekleştirilmesi halinde ödeme banka tarafından garanti altına alınmış olmaktadır.

AKREDİTİFLİ ÖDEME (LETTER OF CREDIT - L/C)

Taraflar

Amir – İthalatçı – Alıcı : Akreditifin açılması için talepte bulunan taraftır. Akreditifin açılışıyla ilgili tüm detayları amir bankaya iletir. Amirin ihtiyacı olan tüm bilgileri bankasına bir defada vermesi kendi yararınadır, aksi takdirde akreditif açıldıktan sonra yapacağı değişiklikler ihracatçının kabul etmesine tabi olacaktır.

Lehdar – İhracatçı – Satıcı: Akreditifin açıldığı, akreditife konu olan malın ya da hizmetin satıcısı konumundaki taraftır. Akreditif şartlarına uygun vesai ki hazırlayarak bankasına ibraz etmekle yükümlüdür. Uygun ibrazda bulunmayan lehdar, akreditifin güvencesinden faydalanamaz.

Amir banka: Amirin talebi üzerine veya kendi adına bir akreditif açan banka anlamına gelir. Amir banka akreditifi açmakla lehdara karşı dönülemez bir ödeme taahhüdüne girer.

AKREDİTİFLİ ÖDEME (LETTER OF CREDIT - L/C)

Teyit Bankası: Amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen banka anlamına gelir. Teyit bankasının bu yetkiyi kabul etmesi durumunda lehdara karşı amir banka gibi dönülemez bir ödeme taahhüdüne girer.

Görevli Banka: Amir banka tarafından kendisine ibrazı karşılama yani uygun bir ibraz üzerine ödeme yapma yetkisi verilen bankadır. 'Available with any bank' olarak açılan akreditiflerde görevli banka herhangi bir bankadır. Teyit bankasının aksine görevli banka ibrazı karşılamakla yükümlü olmayıp, ibrazı karşıladığı durumda bunu amir banka veya varsa teyit bankası adına yapar.

İhbar Bankası: Lehdara akreditif açılışını ihbar eden taraftır. Lehtarlar genellikle amir bankanın bulunduğu ülkeden farklı bir ülkede bulunduğundan akreditifler ihbar bankası kanalıyla ihbar edilirler. İhbar bankasının akreditifin gerçekliğini tespit etmek dışında bir sorumluluğu yoktur.

Akreditif Türleri

Vesaik İbrazında Ödemeli Akreditif (By Payment L/C)

Ödemenin akreditif şartlarına uygun vesaikin ibraz edilmesinin ardından yapıldığı akreditiflerdir.

Vadeli Akreditifler (By Deferred Payment L/C)

Akreditifte istenen evrakların amir banka, teyit bankası ya da görevli banka nezdinde uygun bulunmasının ardından ödemenin belirlenen bir vadede ödeneceğinin taahhüt edildiği akreditiflerdir.

Kabul Kredili Akreditifler (By Acceptance L/C)

Akreditifte istenen evrakların ve poliçenin amir banka, teyit bankası ya da görevli banka nezdinde uygun bulunmasının ardından ödemenin poliçe vadesinde gerçekleştirildiği akreditiflerdir.

İştira Akreditifleri (By Negotiation L/C)

Akreditif altında ibraz edilen uygun vesaikin akreditifte kendisine iştira yetkisi verilmiş bir tarafça değerinin verilerek satın alınmasıdır.

Karışık Ödemeli Akreditifler (By Mixed Payment L/C)

Ödemenin bir kısmının ibraz karşılığında (sight) kalan kısımlarının da peşin ya da vadeli olarak ödenmesine imkan veren akreditif türüdür.

Rotatif/Döner Akreditifler (Revolving L/C)

Alıcı ve satıcının uzun dönemli bir ticari ilişkisinin bulunduğu ve sürekli bir mal sevkiyatının gerçekleştiği durumlarda tercih edilen bir akreditif türüdür. Rotatif akreditifler yeni bir akreditif açılması için bankaya başvurulmaksızın, var olan akreditifin belirli şartlar dahilinde kendiliğinden yenilenmesine olanak sağlayan akreditiflerdir.

Devredilebilir Akreditifler (Transferable L/C)

Genellikle lehtarın akreditife konu malın üreticisi olmadığı durumlarda tercih edilen ve lehtar tarafından akreditiften doğan hak ve yükümlülüklerin üçüncü bir kişiye ya da kişilere devredilmesine olanak sağlayan akreditiflerdir.

Karşılıklı Akreditifler (Back to Back L/C)

Satıcı kendi lehine açılmış olan bir akreditif çerçevesinde temin etmek zorunda olduğu malları başka bir ülkede bulunan asıl satıcıdan alarak akreditif amirine gönderebilir. Orijinal akreditifin lehtarı tarafından asıl satıcı lehine açılan bu akreditife back to back akreditif denilmektedir.

Peşin Ödemeli Akreditifler (Red Clause L/C)

Bu tür akreditifler genellikle sevkiyat öncesinde satıcının finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılır. Akreditife konu malların imalatı için satıcı, ihtiyacı olan bir kısım ödemeyi alıcıdan avans niteliğinde talep edebilir, alıcının bu durumu kabul edip açılacak akreditife bu tutarı şart olarak koyması peşin ödemeli akreditif olarak adlandırılır.

Teminat Akreditifi (Standby L/C)

Standby akreditifler daha ziyade uluslararası müteahhitlik işlerinde kullanılan, bir çeşit teminat mektubudur. Standby akreditifte, normal akreditif uygulamasının aksine, belirli bir belgenin ibrazı halinde değil, hatalı ve olumsuz bir durumun ortaya çıkması halinde ödeme yapılmaktadır.

Dinlediđiniz için teŝekkürler.